

6

*מדברי סופרים, וכן אסור (ו) להרגילו בחלול שבת ומועד ואפילו בדברים שהם משום שבות: הגה ויש אומרים דכל זה בקטן ולא הגיע לחנוף, אבל הגיע לחנוף (ו) צריכים להפרישו (תוספות פ"ב כ"ב). (ח) ויש אומרים דלא שני חנוף לבית דין אלא לאב בלבד (כ"י). וקטן שהפך את אביו או עבר שער עברות בקטנותו, אף-על-פי שאינו צריך תשובה כשיגדל, מפל מקום (ט) טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר (ס) לתשובה ולקפדה אף-על-פי שעבר קדם שנעשה בו ענין (פסקי מהרא"י סימן כב):

שדמ דין החולף במדבר בשבת, ובו ב' סעיפים:

א (א) *החולף במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת, מונה שבעה ימים (ב) מיום שנפתח אל לבו שבתו, ומקדש השביעי (ג) בקדוש והבדלה: (ד) ביום נש לו (ה) ממה להתפירנס (ו) אסור לו לעשות מלאכה כלל עד שיכלה מה שיש לו, *ואז יעשה מלאכה בכל יום, אפילו ביום שמקדש בו,

א שבת ס"ט סימנא
ובדוקא ב' שם
מקדש השבת

באר היטב

שגב או שהזיק ראוי לבית דין להכותו כדי שלא ירגיל בה, אבל אין צריך לשלם אם אין הגנבה בעיו, כ"ח. וענין ש"ו ובספר חסידים סימן תרצב:

לשתות, אבל הוא לא יגע בו שמה יאכל או ישמה ממנו, אבל אם התינוק אינו חולף כ"כ, ושאנו לחנוך ולא נכניס הסמך לבית כולל, ועמ"ש בס"י ת"ן ס"ק יא, ועמ"א: (ס) לתשובה. קטן

באר הלכה

*מדברי סופרים, וכן וכו'. ודעת הרשב"א ותר"ן דאם התינוק צריך לכך מותר אפילו לספות לו בנדים דבר שהוא אסור מדבריו, אף המספר סתם לדינא כדעת החולקים עליהם ואומרים בכל גווי' (כ"י). וכתב בתשובת רבנו עקיבא איגר על דבר טלטול הספרים לבית הכנסת במקום שאין ערוב עלי' ידיו תינוק אי יושן למקומו בזה על הרשב"א דאסור דרבנן ספינו לה בנדים, והשיב דזה אינו, דהא תר"ן סתם בקרבן כל פתחי להדיא דאף להרשב"א ספינו לה רק לצרכו (כ"י) ולא לצרכו ואדרבה מחינה בידה, ויש תפלה, לפי שהתינוק חסד וסודר שישא לבית הכנסת לצורך עצמו (כ"י) להתפלל ולשמע קריאת התורה (כ"י), וממילא יצטרף הגדול עמו להתפלל וכו':

* החולף במדבר וכו'. והוא הדין אם שבת באיזה חדר עומד או מנין הנמים של חדר בנין סיון תשרי, ויצטרף זה הנמים שאין תלמוד נראה (ובדוקא) דזה גס"פ אי אפשר לידע ולהפיר הנמים טובים, ואינו יודע מתי חל המועדות, צריך לנהוג מספק בקדשה עד שיגיע שניצאו הנמים טובים (כ"י) [כמ"ל במ"ז]: * ואז יעשה מלאכה וכו'. כתב בתוספת שבת, דאם יכול להתענות יום אחד בלי סכנה אסור לו לעשות מלאכה באותו יום, דאין כאן פקוק נפש, וענין בספר הגדושה שחולק עליו וסובר דאין צריך לספור עצמו בסענית, כדי שיכל למחר

לן דאין מצוין להפרישו, בשלא הגיע לחנוף. וענין בסמ"א דאם שדעמו, דלענין אסורא דאורייתא יש להחמיר בדעה זו, ועל-פ"נ אם העובד-גלולים רוצה להאכיל לקטן וישאל שהגיע לחנוף דבר שאסור מדאורייתא, משל גם על אחרים למחות בידו, אבל בדבר שאסור מדבריו אין משל (טו) רק על האב: (ח) ויש אומרים דלא שני חנוף וכו'. לאו דאורייתא דהא, אלא דעת המחבר לעיל: (ט) טוב לו. קטן שגב או שהזיק, (טז) ראוי לבית דין להכותו שלא ירגיל בה וכו'. חבלה וביטוי וכל דברים שביין אדם לחברו בית דין מצוין להפרישו שלא נאמר תקלה על-ידו, אבל אין צריך לשלם אם אין הגנבה בעין. וכל זה מדינא, אבל לפנים משורת הדין, בין שחבל בו בגופו (יח) או שהזיק לו במקומו, צריך לשלם לו (כ"י) [ט"ז וחי"א וכן משמע מהגר"א]:

א (א) החולף במדבר. והוא הדין אם נשבע בין העובד-גלולים ונשבע יום שבת ממנו [ירושלמי], אף לפעמים בזה יכול לבדד מחשבונו וסמך באיזה יום חל שבת שלנו: (ב) מיום שנפתח אל לבו שבתו, ודעה לומר, מיום שנפל בלבבו הספק מתי הוא שבת, (ג) ואותו היום גופא הוא יום ראשון למנין שבת ימי החל: (ג) בקדוש והבדלה. דתינוק שעושה קדוש על הפת וסיון פדיון. ונתקנו חכמים זה (ג) לזכרון, שלא תשתכח תורת שבת ממנו. ואם אין לו, יקדש על-ידי התפלה, דהא התפלה הוא מתפלל של שבת ביום זה, כמו שכתב הפריימג' (כ"י), ויוצא בזה מדאורייתא אפילו אם היום הוא באמת שבת, כמבאר לעיל בסימן רעא במשנה ברורה, ענין שם, וגם יבדיל בתפלה, שאומר 'אתה חוננתנו', (ג) ויוצא בזה על-פי הדחק מצות הבדלה: (ד) ואם יש לו וכו'. הינו אפילו אין לו (ד) כי אם לקום בעלמא, שוב אסור לעשות מלאכה אצל בני השנא להשפיר בשביל תבשיל, דהלא אין כאן פקוק נפש: (ה) ממה להתפירנס. דתינוק מנספח שיש לו, או שייכל למכור איזה חפץ, (ס) או שייכל להשיג בהקפה מבני השנא עד שיגיע למקום ישוב, או במתנה מאצלם: (ו) אסור לו. רוצה לומר אפילו בכל ששת הימים, דהא כל יום הוא ספק שבת, ואף-על-גב

שער הציני

מפשיטת הגמרא שם: (יג) גמרא: (יד) חז"ל אדם, וכן מוכח מרבנו ורסם, ענין שם: (טז) בן הוא לשון הסיי' אדם. ובאמת על האב משל להפרישו מאסורא אפילו במלתא דרבנן משהוא בריה דהבנה, וכתב שכתב בעצמו בסעיף ג, ענין שם, ונחא דקטן משהגיע לחנוף, משום מלתא דרישא נקטה: (טז) אחרונים: (יח) פריימג' (יח) אפילו הטקן הזה רק בענין גמרי בעלמא, בן משמע מהש"י והגר"א: (ב) כ"ח: (ג) רש"י וכו', וכמו בזה למרן הא"ח החיור לו לבדד ברפת קדוש ונחל על-גל פלגים מדי ספקא לא נפקא, ועל זה פירש לזכרון וכו': (ג) ברכות ל"ג: (ד) ט"ז: (ס) פשוט, דכל טעמי דאית לה שלא יצטרף לחלל שבתו וכן לעבר

1. credit